

Univerzita Pardubice
Fakulta restaurování
Ateliér restaurování a konzervace papíru, knižní vazby a dokumentů
Jiráskova 3, 570 01 Litomyšl

Věc: **Oponentský posudek na bakalářskou práci Marianny Glušťíkové**

Téma práce: Komplexní restaurování Melantrichovy bible z roku 1561

Oponent práce: PhDr. Jan Novotný

Návrh klasifikace: **chvalitebně**

Předmětem praktické bakalářské práce je komplexní restaurování starého tisku inv. č. II j 237,231 ze sbírek Muzea Vysočiny Pelhřimov. Třetí vydání bible *Biblj Czeská* pochází z tiskařské dílny Jiřího Melantricha z Aventýna. Rozšířená restaurátorská dokumentace zahrnuje základní identifikační údaje, typologický popis, popis poškození, podrobný postup restaurátorských prací, seznam použitých materiálů a chemikálií a podmínky dlouhodobého uložení. Na konci textové části jsou umístěny krátké kapitoly pojednávající o okolnostech vzniku třetího vydání *Biblj Czeska* a srovnání druhého a třetího vydání. Součástí práce jsou textové a grafické přílohy a fotografická dokumentace.

K posouzení byla předložena bakalářské práce o celkovém rozsahu 145 stran (údaje uvedené na s. 7 neodpovídají reálnému rozsahu práce!). **Po formální stránce by mohla být práce lépe strukturovaná.**

Název podkapitoly 5.3 *Uspořádání listů v bloku* nepatří do postupu restaurování (může být součástí podkapitoly 5.4), podobně podkapitola 5.7 *Poškození papírové podložky* (může být součástí podkapitoly 5.9). Kapitoly 8 a 9 jsou nelogicky zařazeny až na konec, vhodnější snad zařadit na *Úvod* nebo přímo k doplnění *Typologického popisu*. Některé pracovní úkony pro lepší přehlednost shrnout do jedné podkapitoly, např. *Mechanické a mokré čištění* 5.5 a 5.6; *Dolévání listů papírovinou* 5.7, 5.8, 5.9, 5.10, 5.11; *Restaurování knižních desek* 5.15, 5.16, 5.18 atd. Podkapitola 5.14 *Restaurování knižní vazby* je sémanticky nadřazená následujícím podkapitolám, podobně by mohlo být adekvátně uvedeno *Restaurování knižního bloku*, taková podkapitola však chybí. Kapitola 12 není seznamem obrazových příloh v textu, ale seznamem obrázků v textu (obrazové přílohy bývají zpravidla uvedeny samostatně na konci práce), chybí odkazy na příslušnou stránku v textu.

Obsah není automaticky vygenerován, proto dochází k nesprávnému číslování podkapitol a stran, např. 5.22 *Navrácení mosazných prvků* a stejně 5.22 *Adjustáž fragmentů* a vyhotovení ochranné krabice. Položky obsahu nejsou propojeny hyperlinkem s nadpisy v textu, počátek kapitoly se musí

pracně hledat. V tomto směru je třeba zdokonalit práci s MS WORD, zejména formátování nadpisů a popisů a zabránění jejich oddělení od textu při přechodu na další stranu (např. s. 11, s. 16., s. 46, s. 57, s. 66). Kapitulu 10 *Závěr* nutno odsadit na samostatnou stránku, naopak při vkládání tabulek a obrázků do příloh nebo textu zabránit vzniku prázdných nebo poloprázdných stran.

Je nutné také sjednotit formální úpravu citací a to jak v poznámkách pod čarou, tak i v seznamu citací, a v textu odkazy na přílohy. Chybí čárky, tečky, mezery, dochází k záměně znaků, u elektronických zdrojů umístit odkaz na www stránku až za [online] a [cit.].

s. 13 *rámcovej kompozície*, nikoliv rámcové kompozice, ale rámové kompozice (asi stejné i ve slovenštině)

s. 18 Bylo u listu s filigránem zkoumáno také vergé papíru a jeho shoda s ostatními?

s. 18 „ ... mohli k zmene farebnosti prispieť i rozdielne podmienky uloženia papiera, pred jeho použitím k tlači.“ Toto tvrzení je málo pravděpodobné, neboť papír byl jako drahá surovina kupován přímo pro tisk konkrétního vydání, z ekonomického hlediska tedy k rychlé spotřebě.

s. 21, s. 22 Není „nepravidelnost“ kustoď způsobena tím, že se jedná o kustoďy složkové?

s. 28 Organismus šití zařadit do knižního bloku.

s. 35 O použité metodě odkyselování se dozvídáme až v *Seznamu chemikálií ke zkouškám*, pH odkyselovacího roztoku není známo, pouze tvrdost vody, která v podstatě udává nasycenost roztoku a množství alkalické rezervy

s. 36 „ ... *farebnej papierovej sušiny podľa návodu Barbory Kopsovej.*“ Restaurátorská dokumentace je technologickou zprávou, proto je vhodné uvést způsob barvení, v tomto případě ne pouze odkazovat.

s. 51 *polyesterová folie*, přesněji polyethylen tereftalátová (PET) fólie.

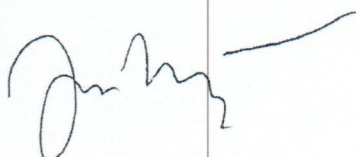
s. 53 U kapitoly 7 *Doporučené podmínky uložení* vhodné uvést platnou normu pro ukládání archivních a knihovních dokumentů ČSN ISO 11799. Intenzita osvětlení max. 50 lx. při vystavování a zářičkách, při dlouhodobém uložení je nutné objekt zcela chránit před ničivými účinky světelného záření, tedy nejen před přímým slunečním světlem, nadměrnou a nízkou vlhkostí.

V typologickém popisu se objevuje snaha o oddělení dobových oprav (*Dobové opravy knižní vazby* nebo *Dobové opravy knižního bloku*) od „původního“ stavu. Pod nadpisy *Kovové prvky*, *Desky*, *Nasazení knižních desek*, *Ořízka atd.* je zaznamenán současný (dochovaný) stav, ale jak autorka uvádí, kniha byla pravděpodobně převázána; některé prvky (např. oříznutí bloku, absence přelepů a kapitálků) tedy nemusí nutně odrážet původní stav. Možná by bylo zajímavé časově vymezit dobu převazby (soudobá, barokní?), případně dobových oprav.

Bible v renesanční celokožené vazbě s dobovými opravami se zachovala ve špatném stavu, knižní blok a vazba utrpěly rozsáhlé materiálové ztráty, které byly způsobeny nevhodnou manipulací a uložením. Z hlediska funkčnosti vazby a zabránění dalšího poškozování listů bylo nezbytné provést rozebrání knižního bloku.

Autorka splnila podmínky zadání, s celkovou koncepcí postupu (např. doplněním chybějících listů křídélky) a způsobem restaurování jsem spokojen, veškeré zásahy jsou podrobně a přehledně dokumentovány. Práce však obsahuje některé formální nedostatky, proto navrhuji studentce Marianně Glušťíkové hodnocení **chvalitebně**.

V Praze dne 2. 9. 2015

PhDr. Jan Novotný
zástupce vedoucí
Oddělení restaurování
Národní knihovna ČR